

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра англійської філології та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

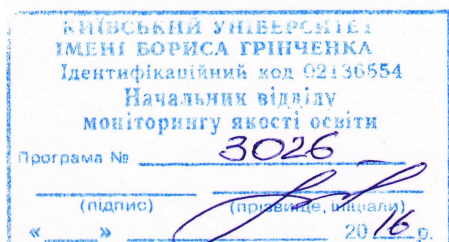
ОСНОВИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Напрямок підготовки 6.020303 «Філологія. Українська мова і література»
(шифр і назва напрямку підготовки)

освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»

Інститут філології
(назва інституту, факультету, відділення)

2016–2017 рік

Робоча програма з дисципліни: «Основи художнього перекладу» для студентів IV курсу за напрямом підготовки 6.020303 «Філологія. Українська мова і переклад», 2016 р. - 27 с.

Розробники: Шурма С.Г., канд. філол. н., доцент кафедри англійської філології та перекладу, Козачук А.М.,

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри англійської філології та перекладу

Протокол від "30" серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри англійської філології та перекладу

_____ (Якуба В.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану. Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи

_____ Заяць Л. І.
(підпис)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль №1. Відтворення семантичних фігур мовлення</i>	8
<i>Змістовий модуль №2. Відтворення інших фігур мовлення</i>	9
<i>Змістовий модуль № 3. Жанрові особливості перекладу</i>	10
Навчально-методична карта дисципліни	14
Плани практичних занять	15
VI. Карта самостійної роботи	21
VII. Система поточного та підсумкового контролю	21
VIII. Методи навчання	23
IX. Методичне забезпечення курсу	24
X. Орієнтовний перелік питань до курсу	25
XI. Рекомендована література	27

Пояснювальна записка

Від найдавніших часів переклад є засобом спілкування між народами і культурами. Раніше переклад спрощено розглядали як переклад «з мови в мову». Тепер частіше – як переклад «з культури в культуру». Мають велике значення культурна система мови-джерела, цільової мови та самої особи перекладача, який спершу здійснює аналіз тексту у вихідній мові, а потім – його відтворення-синтез у мові цільовій.

Перекладач виконує функцію комунікації, оскільки адаптує кожен твір до вимог своєї культури. Можливим є розширення перекладу порівняно з оригіналом, поява різних описових (перифрастичних) відповідників, особливо коли йдеться про реалії, відсутні в цільовій мові, синонімічні заміни тощо.

Завдяки перекладові, знання, здобуті в одній культурі, швидко стають набутком усього людства. Переклад не лише дозволяє обмінюватися знаннями, але й сприяє однаковому структуруванню знань у різних мовах. Отже, відбувається зближення мовних і концептуальних картин світу в різних національних культурах, яке особливо посилюється завдяки процесові глобалізації.

Курс “Основи художнього перекладу” покликаний забезпечити підготовку студентів – майбутніх редакторів та дослідників у галузі українознавства та ознайомити їх із принципами виконання, оцінювання та редагування перекладу. Курс переслідує такі найголовніші конкретні цілі:

- сформуванню термінологічний апарат студентів;
- ознайомитися із основними прийомами перекладу різних мовних явищ;
- визначити стратегії перекладу під час перекладання різних літературних жанрів;
- встановити критерії оцінювання художніх перекладів;
- окреслити загальні тенденції та перспективи подальшого розвитку перекладознавства як науки.

Методи введення та закріплення матеріалу

Закріплення теоретичного матеріалу безпосередньо на лекційних і оволодіння методиками та прийомами перекладу на практичних заняттях

відбувається шляхом індивідуального опитування з найважливіших тем програми методом індуктивного та дедуктивного з'ясування самими студентами деяких питань з теорії перекладу, а також шляхом виконання практичних завдань із вправління у перекладі.

Курс “Основи художнього перекладу” викладається у 8-му семестрі на 4-му курсі. Курс викладається українською мовою, популярно і доступно з належним теоретичним підґрунтям і з залученням значного ілюстративного матеріалу українською та російською мовами.

Мета і завдання дисципліни, її місце в навчальному процесі

Мета викладання дисципліни:

- навчити студентів використовувати набуті знання для успішного перекладу художніх текстів різних жанрів;
- ознайомити студентів із новими здобутками наукової думки в галузі перекладознавства;
- довести до студентів погляди найвизначніших перекладознавців на різні стратегії та способи перекладу;
- розвинути навички та вміння аналізу й синтезу, необхідні для виконання власних перекладів.

- СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Основи художнього перекладу.

Курс:	Напря́м, спеціально́сть, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 5 кредитів</p> <p>Змістові модулі: 5 модулів</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): 180 годин</p> <p>Тижневих годин: 2 години</p>	<p><i>Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки</i></p> <p>Шифр та назва напряму: <i>6.020303 Філологія Українська мова і література</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 4</p> <p>Семестр 7-8.</p> <p>Аудиторні заняття: 70 годин, з них: Лекції: 34 години</p> <p>Практичні заняття: 36 годин</p> <p>Семестровий контроль: ПМК</p> <p>Самостійна робота: 100 годин</p> <p>Модульний контроль: 10 годин</p>
		<p>Вид контролю: ПМК, залік</p>

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Практичних	Індивідуальна	Самостійна робота	Підсумковий
Змістовий модуль 1:									
Поняття про художній переклад									
1.	Поняття про переклад. Види та типи перекладу	10	4	2		2		6	
2.	Моделі та функції перекладу	9	4	2		2		5	
3.	Художній переклад та його редагування	10	4	2		2		6	
4.	Перекладацькі стратегії та рішення	10	4	2		2		6	
Разом:		41	16	8		8		23	2
Змістовий модуль 2:									
Аспекти художнього перекладу									
1.	Реалії як перекладознавча категорія	10	4	2		2		6	
2.	Інтертекстуальність у перекладі	9	4	2		2		5	
3.	Граматичні та фонетичні аспекти перекладу	10	4	2		2		6	
Разом:		31	12	6		6		17	2
Змістовий модуль 3:									
Відтворення семантичних фігур мовлення									
1.	Переклад метафоричної групи тропів	12	6	2		4		6	
2.	Переклад метонімічної групи тропів	10	4	2		2		6	
3.	Переклад іроній, сарказму та гумору	10	4	2		2		6	
4.	Культурні особливості семантичних фігур у	10	4	2		2		6	
Разом:		44	18	8		10		24	2
Змістовий модуль 4:									
Відтворення інших фігур мовлення									
1.	Відтворення неологізмів.	10	4	2		2		6	
2.	Відтворення синтаксичних фігур мовлення.	10	4	2		2		6	
3.	Передача прагматичної інформації у художньому перекладі.	10	4	2		2		6	
4.	Критерії оцінювання перекладу.	10	4	2		2		6	
Разом:		42	16	8		8		24	2
Змістовий модуль 5:									
Жанрові особливості перекладу									
1.	Переклад малих літературних жанрів	10	4	2		2		6	
2.	Переклад великих літературних жанрів	10	4	2		2		6	
Разом:		22	8	4		4		12	2
Всього		180	70	34		36		100	10

IV. ПРОГРАМА
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1:
Поняття про художній переклад

Лекція 1. Поняття про переклад. Види та типи перекладу. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з видами та типами перекладу.*

1. Визначення перекладу.
2. Види перекладу.
3. Типи перекладу.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 8, 9.

Лекція 2. Моделі та функції перекладу. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з деякими моделями та функціями перекладу.*

1. Комунікативна, ситуативна та еквівалентна моделі перекладу.
2. Комунікативна, когнітивна та креативна функції перекладу.
3. Націєтворча функція перекладу.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 9, 11, 16.

Лекція 3. Художній переклад та його редагування. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з основними етапами процесу художнього перекладу.*

1. Художній переклад у системі типів та видів перекладу.
2. Етапи процесу виконання перекладу.
3. Редагування перекладу.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 1, 2, 3.

Лекція 4. Перекладацькі стратегії та рішення. (2 год.)

Мета: *розглянути перекладацькі стратегії.*

1. Поняття про перекладацьку стратегію:
 - а) доместикація/одомашнення;
 - б) форенізація/очуження;
2. Чинники, які впливають на прийняття перекладацьких рішень.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 9, 15.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: Аспекти художнього перекладу

Лекція 1. Реалії як перекладознавча категорія. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з реаліями та способами їх перекладу.*

1. Поняття про реалії.
2. Структура реалії.
3. Класифікація реалій.
4. Прийоми перекладу реалій.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 17, 18.

Лекція 2. Інтертекстуальність у перекладі. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з прийомами перекладу інтертекстуальних елементів.*

1. Поняття про інтертекстуальність та інтертекст у площині перекладознавства.
2. Інтергlossenість як окремий вид інтертекстуальності.
3. Прийоми перекладу інтертексту.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 15, 16, 18.

Лекція 3. Граматичні та фонетичні аспекти перекладу. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з граматичними та фонетичними аспектами перекладу.*

1. Збереження семантики граматичних конструкцій при перекладі.
2. Поняття про евфонію та еквілінеарність у перекладознавстві.
3. Типи складів та римування та їх вплив на переклад художнього тексту.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 1, 5, 15.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3: Відтворення семантичних фігур мовлення

Лекція 1. Переклад метафоричної групи тропів. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з прийомами перекладу метафоричної групи тропів.*

1. Класифікація метафоричної групи тропів.
2. Прийоми перекладу метафор.
3. Прийоми перекладу епітетів.
4. Прийоми перекладу антономазій.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 10, 17, 18.

Лекція 2. Переклад метонімічної групи тропів. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з прийомами перекладу метонімічної групи тропів.*

1. Класифікація метонімічної групи тропів.
2. Прийоми перекладу метонімії.
3. Прийоми перекладу евфемізмів.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 15, 16, 18.

Лекція 3. Переклад іроній, сарказму та гумору. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з прийомами перекладу іроній, сарказму і гумору.*

4. Визначення іронії та сарказму. Види іроній.
5. Труднощі перекладу іроній.
6. Культурні особливості гумору.
7. Підходи по перекладу жартів та сатири.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 2, 3, 11.

Лекція 4. Культурні особливості семантичних фігур у перекладі. (2 год.)

Мета: *розглянути різні види національно маркованої тропеїки і проаналізувати різні прийоми її перекладу.*

2. Поняття картини світу.
3. Різні прийоми відтворення тропеїки:
 - а) транскрипція або транслітерація;
 - б) описове пояснення;

- в) переклад компонентів та їхнє додаткове пояснення;
- г) буквальний переклад.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 10, 17, 18.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4: Відтворення інших фігур мовлення

Лекція 1. Відтворення неологізмів. (2 год.)

Мета: дати студентам інформацію про принципи перекладу неологізмів.

1. Поняття та типи неологізмів.
2. Перекладацький аналіз неологізмів.
3. Лексичні трансформації:
 - а) диференціація;
 - б) конкретизація;
 - в) генералізація;
 - г) смисловий розвиток;
 - д) антонімічний переклад;
 - е) цілісне перетворення;
 - є) компенсація втрат у перекладі.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 7, 16.

Лекція 2. Відтворення синтаксичних фігур мовлення. (2 год.)

Мета: ознайомити студентів із принципами перекладу речень.

1. Класифікація синтаксичних фігур мовлення.
2. Послідовність проведення синтаксичного розбору речення.
3. Труднощі, що виникають під час морфологічного розбору речення.
4. Граматичні трансформації:
 - а) перестановки;
 - б) заміни;
 - в) додавання;
 - г) випущення.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 7, 16.

Лекція 3. Передача прагматичної інформації у художньому перекладі. (2 год.)

Мета: *ознайомити студентів з прагматичними трансформаціями у перекладі.*

1. Поняття прагматичної мети.
2. Прагматичні трансформації у перекладі.
3. Втрати у перекладі.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 4, 15, 16.

Лекція 4. Критерії оцінювання перекладу (2 год.)

Мета: *визначити критерії оцінки письмових перекладів і класифікувати найтипівіші перекладацькі помилки.*

1. Як досягти єдності змісту і форми при перекладі?
 2. Типи еквівалентності.
 3. Роль еквівалентності і адекватності у визначенні якості перекладу.
 4. Лінгвістичний аналіз тексту як основа перекладацького аналізу тексту
 5. Критерії оцінки якості письмових перекладів у навчальному процесі.
- Класифікація перекладацьких помилок.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 2, 8.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5: Жанрові особливості перекладу

Лекція 1. Переклад малих літературних жанрів. (2 год.)

Мета: *розглянути основні підходи до перекладу малих художніх творів.*

1. Відтворення жанрових особливостей у перекладі.
2. Збереження структури твору.
3. Поняття одомашнення та форенізації у перекладі.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 5, 6.

Лекція 2. Переклад великих літературних жанрів. (2 год.)

Мета: *розглянути основні підходи до відтворення великих за обсягом художніх*

творів.

1. Поняття прийому, стратегії, методу та тактики перекладу.
2. Основні рекомендації перекладачам художніх творів.

Література: а) основна: 1, 2;

б) додаткова: 5, 6.

IV. Навчально-методична карта дисципліни

Основи художнього перекладу

Разом: 180 год., лекції – 34 год., практичні заняття – 36 год
самостійна робота – 100 год., проміжний контроль – 10 год.

Модулі	Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2			Змістовий модуль №3				Змістовий модуль №4				Змістовий модуль №5																				
Назва модуля	Поняття про художній переклад (93 бали)				Аспекти художнього перекладу (76 балів)			Відтворення семантичних фігур мовлення (104 бали)				Відтворення інших фігур мовлення (93 бали)				Жанрові особливості перекладу (59 балів)																				
Теми лекційних занять	Поняття про переклад. Види та типи перекладу (2 год.) 1 бал		Моделі та функції перекладу (2 год.) 1 бал		Художній переклад та його релативування (2 год.) 1 бал		Перекладацькі стратегії та рішення(2 год.) 1 бал		Реалії як перекладаознавча категорія(2 год.) 1 бал			Інтертекстуальність у перекладі(2 год.) 1 бал		Грамаптичні та фонетичні аспекти перекладу(2 год.) 1 бал		Переклад метафоричної групи тропів(2 год.) 1 бал		Переклад метонімічної групи тропів(2 год.) 1 бал		Переклад іронії, сарказму та гумору(2 год.) 1 бал		Культурні особливості семантичних фігур у перекладі(2 год.) 1 бал		Відтворення неологізмів(2 год.) 1 бал		Відтворення синтаксичних фігур мовлення(2 год.) 1 бал		Передача прагматичної інформації у художньому перекладі(2 год.) 1 бал		Критерії оцінювання перекладу(2 год.) 1 бал		Переклад малих літературних жанрів(2 год.) 1 бал		Переклад великих літературних жанрів(2 год.) 1 бал		
Теми практичних занять	Практичне заняття №1 (10+1 балів)		Практичне заняття №2 (10+1 балів)		Практичне заняття №3 (10+1 балів)		Практичне заняття №4 (10+1 балів)		Практичне заняття №5 (10+1 балів)		Практичне заняття №6 (10+1 балів)		Практичне заняття №7 (10+1 балів)		Практичне заняття №8 (10+1 балів)		Практичне заняття №9 (10+1 балів)		Практичне заняття №10 (10+1 балів)		Практичне заняття №11 (10+1 балів)		Практичне заняття №12 (10+1 балів)		Практичне заняття №13 (10+1 балів)		Практичне заняття №14 (10+1 балів)		Практичне заняття №15 (10+1 балів)		Практичне заняття №16 (10+1 балів)		Практичне заняття №17 (10+1 балів)		Практичне заняття №18 (10+1 балів)	
Самостійна робота	20 балів				15 балів			20 балів				20 балів				10 балів																				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота №1 (25 балів)				Модульна контрольна робота №2 (25 балів)			Модульна контрольна робота №3 (25 балів)				Модульна контрольна робота №4 (25 балів)				Модульна контрольна робота №5 (25 балів)																				

Загальна кількість балів: 425

Коефіцієнт рейтингового розрахунку: 1/425

V. Плани практичних занять.

Змістовий модуль №1.

Тема 1. Поняття про художній переклад. Види та типи перекладу (2 год.)

1. Проаналізувати переклади і визначити їх типи у фрагментах текстів різних жанрів.
2. Виконати власний переклад тексту на вибір викладача.

Тема 2. Моделі та функції перекладу. (2 год.)

1. Виконати переклад тексту і пояснити, у чому полягає кожна з функцій перекладу на конкретному прикладі.
2. Описати одну з моделей перекладу (на вибір студента) на конкретному прикладі.

Тема 3. Художній переклад та його редагування. (2 год.)

1. Виконати переклад тексту та прокоментувати кожен етап виконання перекладу.
2. Відредагувати переклад, виконаний іншим студентом.

Тема 4. Перекладацькі стратегії та рішення. (2 год.)

1. Виконати переклад тексту і визначити застосовані перекладацькі стратегії.
2. Обґрунтувати прийняття власних перекладацьких рішень на прохання інших студентів.

Змістовий модуль №2.

Тема 1. Реалії як перекладознавча категорія. (2 год.)

1. Прочитати текст і виокремити з нього реалії.
2. Запропонувати способи перекладу обраних реалій.

Тема 2. Інтертекстуальність у перекладі. (2 год.)

1. Проаналізувати текст і знайти в ньому інтертекстуальні елементи.
2. Перекласти текст.

Тема 3. Граматичні та фонетичні аспекти перекладу. (2 год.)

1. Проаналізувати текст і визначити функцію використання деяких граматичних

конструкцій та фонем.

2. Запропонувати власні переклади поданих фрагментів.

Змістовий модуль №3.

Тема 1. Переклад метафоричної групи тропів. (4 год.)

1. Проаналізувати переклади метафоричних тропів у фрагментах текстів різних жанрів.

2. Запропонувати власні переклади поданих фрагментів.

Тема 2. Переклад метонімічної групи тропів. (2 год.)

1. Проаналізувати переклади метонімічних тропів у фрагментах текстів різних жанрів.

2. Запропонувати власні переклади поданих фрагментів.

Тема 3. Переклад іроній, сарказму та гумору. (2 год.)

1. Проаналізувати переклади іроній, сарказму та гумору у фрагментах текстів різних жанрів.

2. Запропонувати власні переклади поданих фрагментів.

Тема 4. Культурні особливості семантичних фігур у перекладі. (2 год.)

1. Порівняти оригінал і переклад художнього тексту, виокремити елементи картини світу російського та українського етносів.

Змістовий модуль №4.

Тема 1. Відтворення неологізмів. (2 год.)

1. Визначити неологізми у фрагментах художніх текстів.

2. Проаналізувати прийоми відтворення неологізмів у перекладах.

3. Запропонувати власні переклади поданих фрагментів.

Тема 2. Відтворення синтаксичних фігур мовлення. (2 год.)

1. Звернути увагу на граматичні аспекти перекладу українською мовою.

2. Проаналізувати структуру речення оригіналу.

3. Запропонувати власні переклади поданих фрагментів.

Тема 3. Передача прагматичної інформації у художньому перекладі. (4 год.)

1. Проаналізувати відмінності між оригіналом і перекладом на рівні прагматики.
2. Запропонувати власні варіанти перекладів.

Тема 4. Критерії оцінювання перекладів. (2 год.)

1. Проаналізувати перекладацькі помилки різних рівнів.
2. Запропонувати студентам оцінити переклади художніх текстів в рамках запропонованих критеріїв.

Змістовий модуль №5.

Тема 1. Переклад малих літературних жанрів. (2 год.)

1. Оцінити переклади запропонованих творів.
2. Запропонувати власні переклади поданих фрагментів.

Тема 2. Переклад великих літературних жанрів. (2 год.)

1. Проаналізувати переклад твору на вибір студента.

Завдання для самостійної роботи

**Переклад художнього тексту: мета перекладача та засоби її досягнення
(на матеріалах творів російських та українських письменників)**

Змістовий модуль №1.

Тема 1. *Поняття про переклад. Види та типи перекладу. (6 год.)*

Знайдіть приклади кожного типу перекладу українською мовою.

Тема 2. *Моделі та функції перекладу. (5 год.)*

Оберіть фрагмент твору (150 слів) улюбленого українського письменника. Зробіть переклад іншою мовою. Опишіть одну з моделей перекладу на прикладі власного перекладу.

Тема 3. *Художній переклад та його редагування. (6 год.)*

Виконайте переклад тексту (150 слів). Надішліть його іншому студенту для редагування.

Тема 4. *Перекладацькі стратегії та рішення. (6 год.)*

Виконайте переклад тексту, використовуючи лише одну стратегію (на вибір викладача). Як вибір стратегії впливає на рецепцію перекладу?

Змістовий модуль №2.

Тема 1. *Реалії як перекладознавча категорія. (6 год.)*

Напишіть власний прозовий твір на 150 слів або вірш, в якому було б не менше 10 різних реалій.

Тема 2. *Інтертекстуальність у перекладі. (5 год.)*

1. Оберіть твір улюбленого письменника. Знайдіть у ньому інтертекстуальні елементи.

Тема 3. *Граматичні та фонетичні аспекти перекладу. (6 год.)*

Придумайте власний вірш (8-12 рядків). Надішліть іншому студенту для перекладу іншою мовою. Перекладіть вірш, отриманий від іншого студента.

Змістовий модуль №3.

Тема 1. *Переклад метафоричної групи тропів. (6 год.)*

1. Напишіть власний прозовий твір на 150 слів або вірш, який би був суцільною метафорою.

Тема 2. Переклад метонімічної групи тропів. (6 год.)

1. Оберіть фрагмент твору (150 слів) улюбленого письменника. Зробіть переклад іншою мовою. Визначте труднощі, з якими Ви стикалися.

Тема 3. Переклад іроній, сарказму та гумору. (6 год.)

1. Придумайте власну гумореску (150 слів). Поділіться нею з друзями. Напишіть коментар на гуморески друзів та спробуйте їх перекласти іншою мовою.

Тема 4. Культурні особливості семантичних фігур у перекладі. (2 год.)

1. Напишіть історію кохання про українку і росіянина. Які культурні елементи Ви використали? Як вони відзеркалюють картину світу двох народів.

Змістовий модуль №4.

Тема 1. Відтворення неологізмів. (6 год.)

1. Зробіть переклад одного із віршів В. Хлебнікова.

Тема 2. Відтворення синтаксичних фігур мовлення. (6 год.)

1. Напишіть твір, який би складався лише із простих речень (150 слів). Поясніть, який ефект від такого прийому. Спробуйте самостійно перекласти його іншою мовою. Чи Ваш твір має такий само ефект?

Тема 3. Передача прагматичної інформації у художньому перекладі. (6 год.)

1. Проаналізувати відмінності між оригіналом і перекладом на рівні прагматики.
2. Запропонувати власні варіанти перекладів.

Тема 4. Критерії оцінювання перекладів (6 год.)

1. Обмінюйтеся перекладами, зробленими під час семінарського заняття. Дайте обґрунтування якості перекладу Вашого колеги.

Змістовий модуль №5.

Тема 1. Переклад малих літературних жанрів. (6 год.)

1. Зробіть переклад оповідання на вибір. Яких стратегій Ви дотримувалися?

Тема 2. Переклад великих літературних жанрів. (6 год.)

1. Проаналізуйте якість перекладу роману на вибір.

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I-III.			
Тема 1. Поняття про переклад. Види та типи перекладу (6 год.)	Практичне заняття	5	II
Тема 2. Моделі та функції перекладу (5 год.)	Практичне заняття	5	IV
Тема 3. Художній переклад та його редагування (6 год.)	Практичне заняття	5	VI
Тема 4. Перекладацькі стратегії та рішення (6 год.)	Практичне заняття	5	VIII
Тема 5. Реалії як перекладознавча категорія (6 год.)	Практичне заняття	5	X
Тема 6. Інтертекстуальність у перекладі (5 год.)	Практичне заняття	5	XII
Тема 7. Граматичні та фонетичні аспекти перекладу (6 год.)	Практичне заняття	5	XIII
Тема 8. Переклад метафоричної групи тропів. (6 год.)	Практичне заняття	5	II
Тема 9. Переклад метонімічної групи тропів. (6 год.)	Практичне заняття	5	III
Тема 10. Переклад іроній, сарказму та гумору. (6 год.)	Практичне заняття	5	III
Тема 11. Культурні особливості семантичних фігур у перекладі. (6 год.)	Практичне заняття	5	IV
Тема 12. Відтворення неологізмів. (6 год.)	Практичне заняття	5	V
Тема 13. Відтворення синтаксичних фігур мовлення. (6 год.)	Практичне заняття	5	V
Тема 14. Передача прагматичної інформації у художньому перекладі. (6 год.)	Практичне заняття	5	VI
Тема 15. Критерії оцінювання перекладів (6 год.)	Практичне заняття	5	VI
Тема 16. Переклад малих літературних жанрів. (6 год.)	Практичне заняття	5	VII
Тема 17. Переклад великих літературних жанрів. (6 год.)	Практичне заняття	5	VII
<i>Разом: 100 год.</i>	<i>Разом: 85 балів</i>		

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО

КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи художнього перекладу» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів

контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	17	17
2.	Відвідування практичних занять	1	18	18
3.	Виконання завдань з самостійної роботи (д. з.)	5	17	85
4.	Робота на практичному занятті	10	18	180
5.	Модульна контрольна робота	25	5	125
Максимальна кількість балів: 425; $425:100=4,25$				

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- ⇒ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- ⇒ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; звіт, реферат.
- ⇒ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських

заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських або індивідуальних заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (проблемна, інтерактивна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда, тренінг.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою, комп'ютером; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; застосування методів активізації навчання тощо.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- √ опорні конспекти лекцій;
- √ навчальні посібники;
- √ робоча навчальна програма;
- √ засоби підсумкового контролю.

XI. Орієнтовний перелік питань до курсу:

1. В чому виражається інтердисциплінарний характер художнього перекладу?
2. Проаналізуйте плюси і мінуси різних визначень перекладу.
3. Назвіть імена українських перекладачів і коротко охарактеризуйте внесок кожного у теорію і практику перекладу.
4. Що таке картина світу? Яке має значення концептуальний аналіз для перекладу?
5. Дайте характеристику метафоричній групі тропів. Які прийоми відтворення метафор?
6. Дайте характеристику метонімічній групі тропів. Які прийоми відтворення метонімії?
7. Чи можливо відтворити повністю концепти іншої культури? Якими засобами компенсується повна або часткова відсутність певного концепту у мові перекладу?
8. Чим відрізняється перекладач художніх творів від перекладача науково-технічних, юридичних, ділових та газетних текстів?
9. Охарактеризуйте культурні особливості гумору. Які прийоми відтворення гумору?
10. Які синтаксичні фігури мовлення Ви знаєте. Як варто передавати синтаксичні фігури мовлення у перекладі?
11. Проблема перекладу неологізмів.
12. Проблема перекладу іронії.
13. Проблема пошуку прагматичної відповідності у перекладі.
14. Проблема адекватності та еквівалентності перекладу.
15. Специфічні риси художнього перекладу.
16. Охарактеризуйте підходи до визначення одиниці перекладу.
17. Яка специфіка перекладу прозових текстів?
18. Назвіть основні етапи розвитку художнього перекладу в Україні.
19. Які форми словесної образності переважають у прозових творах?
20. Які мовленнєві плани можна виділити у прозовому художньому творі?
21. Які специфічні труднощі постають перед перекладачем хронологічно-віддаленого твору?
22. У чому полягає подвійна природа драматичного твору і яким чином вона впливає на переклад?
23. Існує думка, що при перекладі драматичних творів доводиться частіше (порівняно з прозовими творами) вдаватися до замінів, додавань чи узагальнень, які утворюють асиметрію перекладу. Якими чинниками зумовлюється ця асиметрія?
24. Як оцінити переклад?
25. Які особливості перекладу драматичних тропів?

26. Чим обумовлюється специфіка перекладу поезії?
27. Назвіть головні відмінності поетичного твору від прозового?
28. Що таке ритм?
29. Як жанр твору впливає на переклад.
30. Дайте визначення поняття рима. Якими бувають рими?

ХІІ. Рекомендована література:

Основна:

1. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. – Вінниця: «Нова Книга», 2001 – 448 с.
2. Казакова Т.А. Художественный перевод: Учеб.пособие. – СПб: Санкт-Петербургский ин-т внешнеэконом. связей, экономики и права, 2002. – 113 с.

Додаткова:

1. Брандес М.П., Провоторов В.И. Предпереводческий анализ текста. – М.: КДУ, 2001.
2. Бреус Е.В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский. – М.: Изд-во УРАО, 1998.
3. Виноградов В.С. Перевод. Общие и лексические вопросы. Москва: «Университет», 2004.
4. Гюббенет И. В. К проблеме понимания литературно-художественного текста (на английском материале). – М.: Изд-во МГУ, 1981.
5. Гюббенет И. В. Основы филологической интерпретации литературно-художественного текста. – М.: Изд-во МГУ, 1991.
6. Джваршейшвили Р.Г. Психологические проблемы художественного перевода. – Тбилиси: ТНУ, 1984.
7. Зорівчак Р. «Боліти болем слова нашого». Поради мовознавця. – Тернопіль: «Мандрівець», 2008.
8. Казакова Т.А. Теория перевода: лингвистические аспекты. – М.: Наука, 2002.
9. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. Навчальний посібник. – К.: «Юніверс», 2003.
10. Крупнов В.Н. Лексикографические аспекты перевода. – М.: Наука, 1987.
11. Лилова А. Введение в общую теорию перевода. – М.: «Высшая школа», 1985.
12. Мирам Г.Э. Профессия: переводчик. – К.: Ника-Центр Эльга, 1999.
13. Новикова М.А. Прекрасен наш союз. Литература – переводчик – жизнь: Литературно-критические очерки. – К.: Радянський Письменник, 1986.
14. Паршин А. Теория и практика перевода. http://teneta.rinet.ru/rus/pe/parshin-and_theoria-i-praktika-perevoda.htm
15. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – М.: Международные отношения, 1974.
16. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. – К.: «Факт», 2006.
17. Чередниченко О. Про мову і переклад. – К.: «Либідь», 2007.
18. Чуковский К. Высокое искусство. – М.: «Советский писатель», 1968. <http://www.chukfamily.ru/Kornei/Prosa/Vysokoe/vysokoe.htm>